

شناسایی شاخصهای شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی و عوامل زمینه‌ای مؤثر بر آن*

© پیمان رستمی^۱ © دکتر کورش ویسی^۲ © دکتر فرزاد غفوری^۳ © دکتر سمیرا علی‌آبادی^۴

چکیده:

هدف این پژوهش شناسایی شاخصهای شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی و عوامل زمینه‌ای مؤثر بر آن بود. روش پژوهش شناختی از نوع ترکیبی (کیفی - کمی) است. نمونه‌های پژوهش در مرحله کیفی، صاحب‌نظران (۲۲ نفر) و در مرحله کمی دانشجو - معلمان دانشگاههای فرهنگیان سراسر کشور به تعداد ۳۲۴ نفر بوده است. برای گردآوری داده‌های پژوهش در بخش کیفی از مصاحبه نیمه‌ساختار یافته و در بخش کمی از پرسشنامه استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها در مرحله کیفی از کدگذاری باز، محوری و گزینشی و در بخش کمی از روایی سازه و ضریب مسیر استفاده شده است. همه تحلیلها با نرم‌افزارهای مکس کیودا و اسمارت پی‌ال‌اس انجام شده است. تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی نشان داده که شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دارای چهار شاخص تربیتی موضوعی، تربیتی، موضوعی و عمومی است. عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگیهای دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی نیز مشمول شاخصهای آشنایی با فناوری اطلاعات، فراهم کردن امکانات، خصوصیات شخصیتی مربیان، فراهم کردن تسهیلات، محیط و حمایت مسئولان بود. نتایج بخش کمی نیز نشان داده است که عوامل زمینه‌ای بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاههای فرهنگیان ایران تأثیر مثبت و معنادار (۰/۸۵۴/۰) دارد (P < ۰/۰۱). با توجه به نتایج پژوهش می‌توان بیان کرد که در صورت فراهم کردن و تقویت عوامل زمینه‌ای در دانشگاه فرهنگیان می‌توان شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی را افزایش داد. همچنین شناسایی شاخصهای شایستگی را می‌توان به منزله گامی در راستای تقویت و احیای شایستگیهای دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی (متناسب با نیازهای آموزش تربیت‌بدنی) در نظر گرفت.

کلید واژگان: شایستگی، دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی، دانشگاه فرهنگیان، عوامل زمینه‌ای

☑ تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۴/۰۲

☑ تاریخ دریافت: ۹۷/۰۹/۲۴

* این مقاله مستخرج از رساله دکتری است.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. paymanrostami60@gmail.com
۲. (نویسنده مسئول) استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. koroshveisi@yahoo.com
۳. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علامه طباطبائی. farzadghafouri@yahoo.com
۴. استادیار مدیریت ورزشی، گروه تربیت‌بدنی و علوم ورزشی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. s.aliabadi311@gmail.com

مقدمه

تعلیم و تربیت از دشوارترین، ارزشمندترین و پرنمرترین مسئولیتهای انسانی است. با ایجاد و گسترش تشکیلات تربیت معلم و ارائه برنامه‌های متنوع و متناسب می‌توان معلمانی تربیت کرد که مهارت‌ها و فنون لازم را در ابعاد انسانی و ادراکی کسب کنند و بتوانند از هنر، علم و تجربه خود در تبدیل انسانهای خام به انسانهای خلاق، بالنده و متعادل بهره بگیرند. دانشگاه فرهنگیان در راستای دستیابی به رسالت خود (پرورش معلمان شایسته) باید اقداماتی مانند آشناسازی دانشجو - معلمان با مفهوم خلاقیت و پرورش آن، ایجاد باورهای مثبت در دانشجو - معلمان درباره دیگران، فراهم آوردن آزادی برای کسب تجربه و غوطه‌ور کردن دانشجو - معلمان در عمل، گزینش دانشجو - معلمان با معیارهای لازم، گزینش مدیران و مدرسان شایسته و مسئول برای دانشگاه فرهنگیان، بازنگری و بازسازی محتوای دروس تربیت معلم، پرورش مهارت‌های معلمی از طریق برنامه درسی کارورزی و توجه جدی به وسایل آموزشی در مراکز تربیت معلم را انجام دهد، تا بتواند رسالت عظیم خود را که تربیت معلمان شایسته است به سرانجام رساند (محمدی و میکائیلو، ۱۳۹۵).

تحقق‌پذیری این هدف نیازمند داشتن نقشه راه مناسب از یک سو و تأسیس و ایجاد مراکز علمی و آموزشی مانند دانشگاه تربیت معلم (فرهنگیان) از سوی دیگر برای تربیت معلمان کارآمد و فکور است (حیدری و رشتیان، ۱۳۹۵). شواهد نشان می‌دهد که نظام‌های آموزشی هنگامی می‌توانند وظایف خود را به درستی انجام دهند که از نظر کیفیت آموزشی در وضع مطلوب باشند. با توجه به این موضوع یافتن راه‌هایی که بتوان کیفیت آموزشی را افزایش داد، ضروری به نظر می‌رسد (زمانیان و همکاران، ۱۳۹۵). امروزه موضوع بهبود کیفیت خدمات آموزشی در دانشگاه‌ها جزء لاینفک گفتارهای سیاسی و اداری کارگزاران مرتبط با مدیریت آموزش عالی کشور است. اما آنچه تاکنون اتفاق افتاده، گویای این مطلب است که برنامه‌های تحصیلی سنتی دانشگاهی پاسخگوی نیاز بازار کار امروز نیست. درحالی که بازار کار جوامع پیشرفته، به شایستگی‌های خاصی نیاز دارد، تغییرات فناوری در محیط کاری بر ارزش و نوع شایستگی‌های مورد نیاز تأثیری قابل توجه گذاشته است. این تغییرات موجب جلب توجه پژوهشگران در دو حوزه شده است. در حوزه اول، پژوهشگران در پی شناسایی شایستگی‌های مورد نیاز دانشجویان برای موفقیت‌های حرفه‌ای و در حوزه دوم، در پی پاسخگویی به نحوه ایجاد و توسعه این شایستگی‌ها هستند (رحمانی و همکاران، ۱۳۹۲).

نقش و جایگاه بی‌بدیل تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در تعلیم و تربیت، سلامتی و تندرستی جامعه، پویایی و شادابی افراد بر کسی پوشیده نیست (لیسی و ویلیامز^۱، ۲۰۱۸). از این‌رو تربیت‌بدنی و علوم وابسته به آن، یکی از رشته‌های علوم انسانی در چرخه آموزش کشور در نظر گرفته شده است (بخشی‌زاده، ۱۳۹۶). به اعتقاد صاحب‌نظران و کارشناسان یکی از عوامل دستیابی به رسالت تربیت‌بدنی در همه

1. Lacy & Williams

زمینه‌ها، وجود معلمان تربیت‌بدنی توانمند و اثربخش است (وینیک و پوریتا^۱، ۲۰۱۸). هنری (۱۳۹۷)، معتقد است که یک معلم خوب باید دارای ویژگیهای شخصیتی (برخورداری از سلامت جسمی و روانی، پایبندی به ارزشها و اصول انسانی و اجتماعی، برخورداری از استعدادها و قوای ذهنی نسبتاً خوب) و ویژگیهای حرفه‌ای و فنی (شایستگی عمومی^۲، فنی^۳ و حرفه‌ای^۴) باشد، چرا که موفقیت دانش‌آموزان پیوندی ناگسستنی با وجود معلمان مؤثر دارد؛ از این رو باید اطمینان حاصل شود که معلمان به سطحی مناسب از شایستگیها رسیده‌اند. معلمان شایسته در به وجود آوردن برنامه‌های تربیت‌بدنی مناسب برای دانش‌آموزان در قرن بیست و یکم، عاملی مهم به شمار می‌روند. همه دانش‌آموزان باید زیر نظر معلمان تربیت‌بدنی شایسته آموزش ببینند (نپراوون و همکاران^۵، ۲۰۰۸).

در مطالعات انجام شده در زمینه شایستگی، برخی از صاحب‌نظران شایستگی را انتقال، شناسایی، ترکیب و فعال کردن مجموعه‌ای از دانشها و مهارتها تعبیر می‌کنند که به حل موقعیتهای مشکل‌زا منجر می‌شود. آنها تأکید می‌کنند که باید میان شایستگی و مهارت تفاوت قائل شد (کیفر و چیوزو^۶، ۲۰۱۳). با این وجود، احراز شایستگیهای کافی و مناسب به ایفای نقشهای متنوع کمک می‌کند و عنصر اصلی در رقابت، بقا و پیشرفت افراد در دنیای غیرقابل پیش‌بینی به شمار می‌آید (ماتا^۷، ۲۰۱۱). راخ و اشتاینر^۸ (۲۰۱۳) معتقدند که شایستگیها، تواناییها و مهارتهایی اند که افراد می‌توانند آنها را به‌منظور حل مسائلی که برایشان اتفاق می‌افتد، کسب کنند. تعریفی که از شایستگی بسیار مورد توجه همگان قرار دارد، عبارت است از مجموعه ویژگیهای اساسی و مهم در افراد که به عملکرد مؤثر و سطح بالا در کار می‌انجامد (سوگمار^۹، ۲۰۰۹). پتروا^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی شایستگیهای رهبری، مدیریت تعارض و مذاکره، برقراری ارتباط و تعامل، کارگروهی، مهارتهای کلامی، مهارتهای اخلاقی و حرفه‌ای، مهارت فناوری اطلاعات، مدیریت استرس، توانایی یادگیری، مهارت سازگاری، هدفگذاری، نوآوری، مسئولیت، خلاقیت، تصمیم‌گیری، مدیریت زمان، تفکر انتقادی و تفکر تحلیلی را از جمله شایستگیهای عمومی مورد نیاز دانشجویان اعلام کرده و بیان داشته‌اند که دانشجویان در کسب شایستگی نقش اساسی را به عهده دارند. بدلی و امیرخانی (۱۳۹۲) شایستگیها را در چهار خوشه شایستگی شامل ویژگیهای فردی شخصیتی، مهارتهای ارتباطی، شایستگیهای فنی و تخصصی

1. Winnick & Porretta
2. General competency
3. Technical competency
4. Professional competency
5. Napper-Owen et al.
6. Kiffer & Tchibozo
7. Mata
8. Rauch & Steiner
9. Sugumar
10. Petrova

و شایستگیهای ذهنی دسته‌بندی کرده‌اند. مظفری و همکاران (۱۳۸۱) نیز مجموعه دانش، ویژگیهای شخصیتی و رفتاری و ویژگیهای فردی را شایستگیهای مدیران می‌دانند. خروشی و همکاران (۱۳۹۶) شایستگی مورد انتظار از دانشجو - معلمان دانشگاه فرهنگیان را شامل شایستگیهای دانش موضوعی، دانش تربیتی، دانش تربیتی - موضوعی و دانش عمومی می‌دانند. اشمیت^۱ (۲۰۱۰) هم شایستگیهای معلمان را چهار شایستگی اصلی دانش حرفه‌ای، عقاید، ارزشهای انگیزش و خودتنظیمی می‌داند. ژانگ^۲ (۲۰۰۶) اظهار می‌کند که شایستگیهای معلمان باید شامل شایستگیهای حرفه‌ای (دانش و مهارت)، شایستگی روانشناختی (موفقیت‌مداری، سازگاری، همکاری، مسئولیت‌پذیری و وفاداری سازمانی) و شایستگی الگوی کاری (نفوذ، مشاوره و ارتباطات فردی) باشد. بر این اساس در این پژوهش، شایستگی به عنوان مجموعه‌ای از تواناییهای علمی، عمومی، تخصصی و شناختی در نظر گرفته شده است.

افزایش توجه به برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در سالهای اخیر، به دلیل تأکید این نوع برنامه درسی بر مسائل مهم جامعه مانند اشتغال و یادگیری مادام‌العمر بوده است (هدایتی و همکاران، ۱۳۹۵). از این‌رو آنجوس سیلوا^۳ (۱۹۸۱) بیان می‌کند که برنامه‌های آموزشی برای تربیت معلمان در هر سطحی باید شایستگیهای لازم را برای تدریس در آنها ایجاد کند. طراحی برنامه‌های درسی مبتنی بر شایستگی را می‌توان گامی در راستای تقویت و احیای شایستگیهای دانش‌آموختگان، متناسب با نیازهای جامعه و بازار کار و صنایع در نظر گرفت و شایستگیهای لازم را در آنها پدید آورد تا موجبات موفقیت آنها در موقعیتهای مختلف فراهم شود (رضایی و عیوضی، ۱۳۹۴).

بررسی پژوهشهای پیشین در زمینه شایستگی معلمان نشان می‌دهد که عواملی چون تأثیر دوره‌های پژوهشی (راوش چلمردی، ۱۳۹۵)، تجارب آموزشی، شرایط سازمانی و شرایط محیطی (اشلقلی فراهانی و همکاران، ۱۳۹۲) و مهارت اینترنتی معلمان (فخاری اشرفی، ۱۳۹۱) بر شایستگی معلمان اثرگذار است. یکی از عوامل اثرگذار بر شایستگیهای دانشجو - معلمان عوامل زمینه‌ای است. عوامل زمینه‌ای نشانگر شرایط خاصی است که در آن راهبردهای کنش متقابل برای پاسخ به پدیده صورت می‌گیرند (اشتراوس و کوربین^۴، ۱۹۹۴). در صورت مطالعه و بررسی عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان می‌توان این عوامل و سایر عوامل مرتبط با شرایط خاص این دانشگاه به دلیل توجه اختصاصی به پرورش و تربیت نیروهای مورد نیاز حوزه ورزش دانش‌آموزی کشور و قبول مسئولیت برای آموزش معلمان مورد نیاز تربیت‌بدنی، به ویژه پس از تبدیل شدن مراکز تربیت معلم به دانشگاه فرهنگیان و انتظارات

1. Schmidt
2. Zhang
3. Anjos Silva
4. Strauss & Corbin

ایجاد شده در این زمینه را شناسایی و راهکارهایی را برای کنترل عوامل اثرگذار مخرب و تقویت عوامل اثرگذار مثبت ارائه داد. در پژوهش‌های انجام گرفته پژوهشگران پیشین تنها به شناسایی عوامل زمینه‌ای پرداخته‌اند و اثر این عوامل را بر شایستگی‌های محوری دانشجو - معلم بررسی نکرده‌اند. با توجه به اینکه دانشجویان دانشگاه فرهنگیان معلمان آینده کشورند که بلافاصله پس از تحصیل به استخدام آموزش و پرورش در می‌آیند، لذا بررسی عوامل مؤثر بر شایستگی این قشر از دانشجویان از اهمیتی ویژه برخوردار است. شایستگی معلمان تربیت‌بدنی از این لحاظ اهمیت خاص دارد که آموزش تربیت‌بدنی هر سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی حرکتی را نشانه می‌گیرد. در صورتی که دانش‌آموختگان رشته تربیت‌بدنی و معلمان آینده این رشته را در کلیه زمینه‌های لازم برای تبدیل شدن به یک معلم خوب مورد توجه و تربیت قرار ندهیم و در سه حیطه مذکور زمینه رشد و ترقی آنها را فراهم نیاوریم، بی شک دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی از نظر شایستگی تبدیل شدن به یک معلم ورزش با چالش‌های جدی مواجه خواهند شد، به طوری که نتایج آن در آینده تأثیراتی مخرب بر ورزش دانش‌آموزی و در پی آن بر ورزش قهرمانی و همگانی کشور خواهد گذاشت. در واقع شناخت عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی ما را بر آن می‌دارد که به نوعی بر ایجاد یک پیشامد ناخوشایند در حوزه ورزش قهرمانی و همگانی کشور پیشگیریهایی لازم را به عمل آوریم و شرایط پیشرفت ورزش را در تمامی حوزه‌ها تحت کنترل قرار دهیم. به همین دلیل در این پژوهش، تلاش پژوهشگر شناسایی و بررسی تأثیر عوامل زمینه‌ای بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان ایران بوده است.

■ روش‌شناسی

روش پژوهش شناختی از نوع ترکیبی است. علاوه بر این، طرح انجام دادن آن از نوع متوالی - اکتشافی بود. براساس این طرح ابتدا داده‌های کیفی و در مرحله دوم داده‌های کمی گردآوری و تحلیل شدند. در نهایت هر دو تحلیل کیفی و کمی با هم مورد تفسیر قرار گرفتند (کرسول^۱ و همکاران، ۲۰۰۳). جامعه آماری این پژوهش در مرحله کیفی صاحب‌نظران (کارشناس مسئول تربیت‌بدنی ادارات کل آموزش و پرورش، مدیران دبیرستانها، رئیس تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان کشور و مدرسان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان) و در مرحله کمی دانشجو - معلمان دانشگاه فرهنگیان سراسر کشور در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ به تعداد ۱۹۶۷ نفر بود. در بخش کیفی افراد مشارکت‌کننده به صورت هدفمند و براساس نمونه‌گیری نظری انتخاب شدند که اشباع نظری مبنای تعیین حجم نمونه بود و براساس آن با ۲۲ نفر مصاحبه

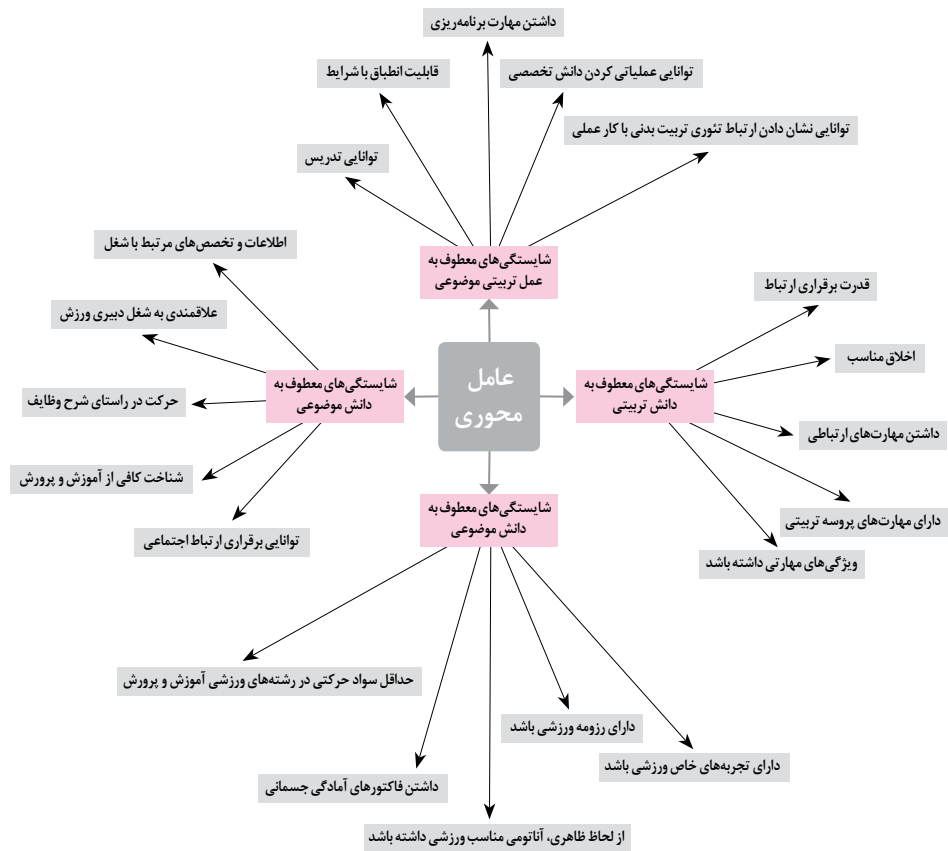
1. Creswell

شد. اما در بخش کمی حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان برابر با ۳۲۴ نفر تعیین شد و روش نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای دو مرحله‌ای بود. به موجب این روش ابتدا یک نمونه تصادفی ساده از دانشگاه‌های فرهنگیان در سطح کشور انتخاب، سپس یک نمونه تصادفی ساده از دانشجویان این دانشگاه‌ها گرفته شد. از آنجایی که این پژوهش از نوع آمیخته بود در بخش اول آن برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته و در بخش کمی از پرسشنامه استفاده شد. ساختار این پرسشنامه براساس اطلاعات حاصل شده از بخش کیفی پژوهش تنظیم شد. پرسشنامه نهایی پژوهش شامل دو پرسشنامه شاخص‌های شایستگی‌های دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان ایران و پرسشنامه عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی‌های دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان ایران بود. پرسشنامه عوامل محوری شایستگی‌های دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان ایران شامل چهار مؤلفه (شایستگی معطوف به عمل تربیتی موضوعی، شایستگی مربوط به دانش تربیتی، شایستگی مربوط به دانش موضوعی و شایستگی معطوف به دانش عمومی) و ۱۹ گویه بود. پرسشنامه عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی‌های دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان ایران نیز شامل شش مؤلفه (فراهم کردن تسهیلات، محیط، آشنایی با فناوری اطلاعات، خصوصیات شخصیتی مربیان، فراهم کردن امکانات و حمایت مسئولان) و ۲۴ گویه بود. در بخش کیفی این پژوهش برای بررسی روایی و پایایی تحقیق از معیارهای گوبا و لینکلن^۱ (۱۹۸۹) استفاده شد. به این صورت که به هنگام کدگذاری بازبینی انجام شد، طبقه‌بندی یا تأیید نتایج با مراجعه به آزمودنیها انجام گرفت، تحلیل موارد کیفی انجام گرفت و در نهایت مورد ارجاع کفایت لازم را داشتند و در بخش کمی پژوهش نیز برای بررسی روایی و پایایی ابزار پژوهش از میانگین واریانس استخراج شده و ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. بر این اساس مقادیر به‌دست آمده برای همه مؤلفه‌های ابزار پژوهش مقدار میانگین واریانس استخراج شده بالای ۰/۷ و آلفای کرونباخ بالای ۰/۹ را نشان می‌دهد که نشان از روایی و پایایی مورد قبول ابزار پژوهش دارد. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری مختلف استفاده شد. نخستین روش تحلیل تماتیک بود که در بخش کیفی پژوهش و با کمک نرم‌افزار آماری مکس کیودا نسخه ۱۲ انجام گرفت. روش دوم روایی سازه بود که با نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس انجام گرفت. شایان ذکر است که در روش آماری کمی تحلیلهای آماری با سطح خطای ۰/۰۵ انجام شد.

1. Guba & Lincoln

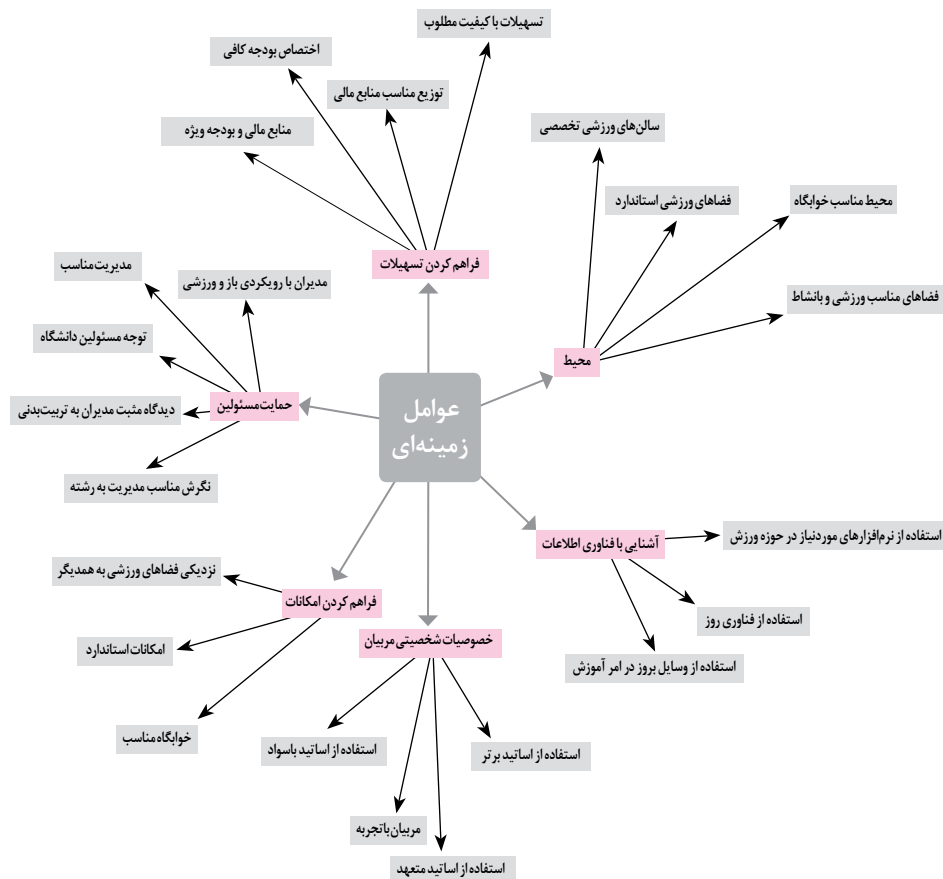
یافته‌ها

با استناد به شکل ۱، شاخصهای شایستگی دانشجویان - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاههای فرهنگیان از ۱۹ زیرمقوله و چهار مقوله اصلی (شاخص) به نامهای شایستگی عمومی، شایستگی تربیتی موضوعی، شایستگی تربیتی و شایستگی موضوعی تشکیل شده است.

شکل ۱. شاخصهای شایستگی دانشجویان - معلمان تربیت‌بدنی

با استناد به شکل ۲، عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجویان - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاههای فرهنگیان از ۲۳ زیرمقوله و شش مقوله اصلی به نامهای خصوصیات شخصیتی، مربیان، آشنایی با فناوری اطلاعات، فراهم کردن امکانات، فراهم کردن تسهیلات، محیط و حمایت مسئولان تشکیل شده است.

شکل ۲. عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی‌های دانشجو - معلمان تربیت بدنی

در ادامه اعتبار و کیفیت پرسشنامه با استفاده از روایی سازه پرسشنامه استخراج شده از مصاحبه‌های پژوهش بررسی شد. به صورت کلی، مفهوم روایی سازه به این موضوع می‌پردازد که آیا سؤالات طراحی شده برای یک سازه یا متغیر پنهان، مرتبط با آن سازه است یا خیر؟

جدول ۱، بارهای عاملی (λ)، ضریب آلفای کرونباخ (α) و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) را برای هر یک از شاخصهای عوامل محوری نشان می‌دهد. بنابر نتایج به دست آمده مقدار بارهای عاملی متغیرهای آشکار (۰/۹۰۶ - ۰/۸۵۹) از نقطه برش ۰/۵ بزرگتر بود، همچنین ضریب آلفای کرونباخ و میانگین واریانس استخراج شده در همه موارد به ترتیب بیشتر از ۰/۷ و ۰/۵ بود که نشان از اطمینان به سازه مربوطه دارد. بنابراین می‌توان گفت که سؤالات طراحی شده برای سازه عوامل محوری، در همه موارد مرتبط با آن سازه است.

جدول ۱. نتایج حاصل از روایی سازه شاخصهای شایستگی دانشجویان - معلمان تربیت‌بدنی

متغیر	معرف	λ	α	AVE
شایستگی معطوف به عمل تربیتی موضوعی	M1_1	۰/۸۷۹	۰/۹۲۹	۰/۷۸۰
	M2_1	۰/۸۸۰		
	M3_1	۰/۸۷۶		
	M4_1	۰/۸۸۲		
	M5_1	۰/۸۹۷		
شایستگی مربوط به دانش تربیتی	M6_1	۰/۸۹۴	۰/۹۳۳	۰/۷۸۸
	M7_1	۰/۸۸۸		
	M8_1	۰/۸۹۳		
	M9_1	۰/۸۹۳		
	M10_1	۰/۸۶۹		
شایستگی مربوط به دانش موضوعی	M11_1	۰/۸۵۹	۰/۹۳۱	۰/۷۸۳
	M12_1	۰/۸۷۶		
	M13_1	۰/۸۹۵		
	M14_1	۰/۹۰۴		
	M15_1	۰/۸۹۱		
شایستگی معطوف به دانش عمومی	M16_1	۰/۸۸۴	۰/۹۱۳	۰/۷۹۳
	M17_1	۰/۸۸۹		
	M18_1	۰/۹۰۶		
	M19_1	۰/۸۸۲		

جدول ۲، بارهای عاملی (λ)، ضریب آلفای کرونباخ (α) و میانگین واریانس استخراج شده (AVE) را برای هر یک از شاخصهای عوامل زمینه‌ای نشان می‌دهد. بنابر نتایج به دست آمده مقدار بارهای عاملی متغیرهای آشکار (۰/۷۸۹-۰/۹۵۱) از نقطه برش ۰/۵ بزرگ‌تر بود ($P < ۰/۰۱$). همچنین ضریب آلفای کرونباخ و میانگین واریانس استخراج شده در همه موارد به ترتیب بیشتر از ۰/۷ و ۰/۵ بود که نشان از اطمینان به سازه مربوطه دارد. بنابراین می‌توان گفت که سؤالات طراحی شده برای سازه عوامل زمینه‌ای، در همه موارد مرتبط با آن سازه است.

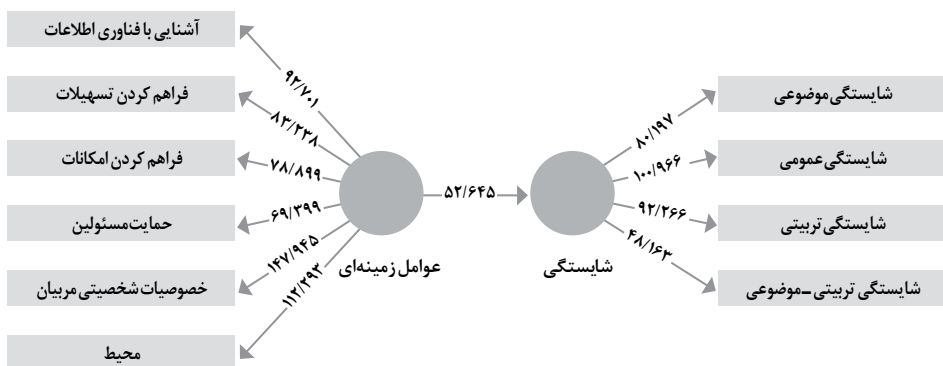
جدول ۲. نتایج حاصل از روایی سازه عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجویان - معلمان تربیت‌بدنی

متغیر	معرف	λ	α	AVE
فراهم کردن تسهیلات	Z1_1	۰/۷۸۹	۰/۹۲۶	۰/۷۷۴
	Z2_1	۰/۸۷۲		
	Z3_1	۰/۹۱۴		
	Z4_1	۰/۹۰۸		
	Z5_1	۰/۹۰۹		
محیط	Z6_1	۰/۹۱۵	۰/۹۲۸	۰/۸۲۲
	Z7_1	۰/۹۲۸		
	Z8_1	۰/۹۲۷		
	Z9_1	۰/۸۵۴		
آشنایی با فناوری اطلاعات	Z10_1	۰/۹۱۱	۰/۹۲۶	۰/۸۷۲
	Z11_1	۰/۹۵۱		
	Z12_1	۰/۹۳۸		
خصوصیات شخصیتی مربیان	Z13_1	۰/۸۸۴	۰/۹۳۵	۰/۸۳۷
	Z14_1	۰/۹۲۶		
	Z15_1	۰/۹۳۴		
	Z16_1	۰/۹۱۴		

جدول ۱. (ادامه)

متغیر	معرف	Λ	α	AVE
فراهم کردن امکانات	Z17_1	۰/۸۹۱	۰/۸۹۹	۰/۸۳۲
	Z18_1	۰/۹۲۲		
	Z19_1	۰/۹۲۳		
حمایت مسئولان	Z20_1	۰/۸۴	۰/۹۴۶	۰/۸۲۴
	Z21_1	۰/۹۰۵		
	Z22_1	۰/۹۳۳		
	Z23_1	۰/۹۳۲		
	Z24_1	۰/۹۰۲		

با استناد به شکل شماره ۳، مدل ارائه شده تبیین شایستگی دانشجو- معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه‌های فرهنگیان ایران براساس عوامل زمینه‌ای اعتبار لازم را دارد. به این دلیل که مقادیر معناداری از عدد مبنای ۱/۹۶ بالاتر است ($P < ۰/۰۱$)، مادامی که مقدار برآورد شده از مقدار مبنای تعیین شده بالاتر باشد مدل اعتبار لازم را دارد و ادامه تفسیر نتایج آن نیازی به تغییر در ساختاری مدل ندارد.

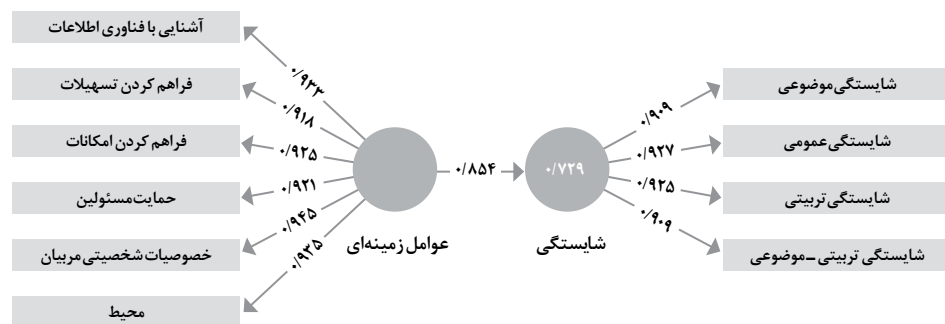

شکل ۳. مدل معادله ساختاری تأثیر عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجو- معلمان تربیت‌بدنی در حالت معناداری

شاخصهای ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری با توجه به دامنه مطلوب این شاخصها در مجموع نشان می‌دهند که مدل مفروض تدوین شده از طریق داده‌های پژوهش حمایت می‌شوند، به عبارت دیگر برازش داده‌ها به مدل برقرار است و همگی شاخصها دلالت بر مطلوبیت مدل معادله ساختاری دارند.

جدول ۳. شاخصهای ارزیابی کلیت مدل معادلات ساختاری

متغیر بنیان	میانگین وارانس استخراج شده	پایایی ترکیبی	شاخص اشتراک	شاخص افزونگی	شاخص نیکویی برازش
عوامل زمینه‌ای	۰/۸۶۴	۰/۹۷۴	۷۵۵/۰	-	۰/۶۳۹
شایستگی	۰/۸۴۱	۰/۹۵۵	۰/۶۶۶	۰/۵۷۵	

شکل ۴. مدل معادله ساختاری تأثیر عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی در حالت استاندارد

با استناد به مقادیر برآورد شده عوامل زمینه‌ای بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان تأثیری مثبت و معنادار دارد ($P < 0/01$).

جدول ۴. برآورد تأثیر عوامل زمینه‌ای بر شایستگی دانشجو - معلمان تربیت‌بدنی

P. Value	برآورد	متغیر وابسته	مسیر	متغیر مستقل
۰/۰۰۱	استاندارد	شایستگی	←	عوامل زمینه‌ای
	معناداری			
	۵۲/۶۵۴	۰/۸۵۴		

■ بحث و نتیجه‌گیری ■

اصطلاح شایستگی برای توصیف مجموعه‌ای از رفتارهایی به کار می‌رود که ترکیبی پیچیده و واحدی از دانش، مهارت، تواناییها و انگیزه‌ها را منعکس می‌کند و با عملکرد در یک نقش خاص مرتبط است. تجزیه و تحلیل یافته‌ها نشان داد که شایستگی پدیده محوری است که از چهار بخش عمومی، تربیتی - موضوعی، تربیتی و موضوعی تشکیل شده است. این یافته همخوان با یافته‌های مطالعه پتروا و همکاران (۲۰۱۴) است. به‌زعم مشارکت‌کنندگان در پژوهش، شایستگی به چهار گروه تقسیم می‌شود. نخستین گروه، شایستگی معطوف به دانش عمومی است که اشاره دارد به قابلیت‌های دانشجو - معلم در به‌کاربردن مجموعه‌ای از دانش، مهارت و نگرش در عمل و انطباق خود با شرایطی که مدام در حال تغییر است. شایستگی تربیتی - موضوعی دومین گروه از شایستگیهاست که از مفاهیم شیوه‌های تربیتی و موضوعی تشکیل شده است. سومین گروه از شایستگیها دانش تربیتی است که به ارتباط و تعامل با همکاران به‌منظور انجام دادن فعالیت‌های مشترک از طریق تبادل متقابل مرتبط است. چهارمین گروه از شایستگیها، شایستگیهای موضوعی نام دارد. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در حکم سندی بالادستی نیز شایستگیهای حرفه‌ای و تخصصی به عنوان شایستگیهای مورد نیاز معلمان بیان شده است به‌گونه‌ای که از توانمندیهای نظری و عملی مرتبط با حوزه کاری و تدریس، برخوردار از صلاحیت اخلاقی درون - فردی و برون - فردی، برخوردار از سلامت جسمی و روانی کافی برای انجام دادن وظایف معلمی، اعتقاد به ارزشهای دینی و اخلاقی و اصول متعالی جمهوری اسلامی ایران و داشتن دانش و اطلاعات کافی در مورد شغل معلمی به صورت نظری و کاربردی به عنوان شایستگیهای مورد انتظار معلمان نام برده شده است که با نتایج به‌دست آمده در این پژوهش همخوانی دارد. شایستگیهای اخلاقی، علمی و حرفه‌ای معلمان نیز در سند ملی برنامه‌دستی به عنوان شایستگیهای مورد نیاز معلمان بیان شده است (مهرمحمدی، ۱۳۸۹). با مشخص شدن ابعاد تشکیل‌دهنده شایستگی، چنین به نظر می‌رسد که شایستگی همانند چتری است که هر چیزی را که به‌گونه‌ای مستقیم یا غیرمستقیم بر عملکرد شغلی تأثیرگذار باشد، در بر می‌گیرد. به عبارت دیگر، شایستگی تصویری از یک انسان رشدیافته را نشان می‌دهد که برای انجام دادن یک شغل، آمادگیهای کامل را از هر جهت داشته باشد. در حقیقت شایستگی نوعی نگرش سیستمی به افراد دارد که شامل همه صفات، ویژگیها، مهارتها و نگرشها در زمینه اثربخشی در انجام دادن وظایف و مسئولیتها می‌شود. به این ترتیب شایستگیهای دانشجو - معلمان را می‌توان ابعاد رفتاری تلقی کرد که بر عملکرد شغلی آنها در آینده تأثیر می‌گذارد. در این رویکرد، شایستگیها می‌تواند معطوف به ویژگیهای اصلی شخصی مانند عادات، ویژگیهای شخصیتی، دانش، مهارت و انگیزه‌های فرد و همچنین تحلیل کارکردی شغلی یا پست سازمانی باشد. تحلیل یافته‌ها همچنین نشان داد که شرایط زمینه‌ای بر شایستگی دانشجو - معلمان در دانشگاه فرهنگیان تأثیرگذار است. راهبردهای شایستگی دانشجو - معلمان در دانشگاه فرهنگیان متأثر از بستری

هستند که در آن به وقوع می‌پیوندند. با توجه به تحلیل مصاحبه‌ها، این عوامل زمینه‌ای، ذیل چند عنوان کلی آشنایی با فناوری اطلاعات، فراهم کردن امکانات، خصوصیات شخصیتی مربیان، فراهم کردن تسهیلات، محیط و حمایت مسئولان قابل بررسی اند.

آشنایی با فناوری اطلاعات شامل استفاده از نرم‌افزارهای مورد نیاز در حوزه ورزش و استفاده از فناوری و ابزارهای روزآمد در امر آموزش است که این یافته را یافته‌های پژوهش پترو و همکاران (۲۰۱۴) تأیید می‌کنند. مشارکت‌کنندگان در پژوهش بر نقش محوری و بنیادی این مفهوم تأکید داشتند. به اعتقاد آنها آشنایی دانشجو - معلمان با فناوری اطلاعات سبب پویایی این افراد می‌شود چرا که به موجب این امر چرخه یادگیری پویاتر و فعال‌تر می‌شود. این یافته همخوان با یافته‌های مطالعه صدری و همکاران (۱۳۹۶) است. براساس یافته‌ها دانشجو - معلمان که با فناوری اطلاعات آشنایی بیشتری داشته باشند، می‌توانند از وسایل کمک آموزشی بیشتری در آموزش استفاده کنند. همچنین می‌توانند شایستگیهای بیشتری را در بحث آموزش به نمایش بگذارند.

فراهم کردن امکانات از دیدگاه مشارکت‌کنندگان از چند مقوله فرعی به نامهای خوابگاه مناسب، نزدیکی فضاهای ورزشی به همدیگر و امکانات استاندارد تشکیل شده است. تقریباً همه شرکت‌کنندگان به کمبود امکانات در دانشگاه فرهنگیان تأکید داشتند. مثلاً یکی از شرکت‌کنندگان اظهار داشت: «شایستگی زمانی اتفاق می‌افتد که امکانات و تجهیزات کافی را برای خلق شایستگی در اختیار او قرار داده باشیم. اما در اکثر موارد این امکانات فراهم نیست و دانشجو - معلم بدون داشتن چنین پشتوانه‌ای به انجام دادن وظایف محوله به او عمل می‌کند. چنین رویکردی سبب شده است دانشجو به صورت غیرمستقیم از فرایند شایستگی دور شود. دانشجو - معلمان در بحث آموزش هر چقدر هم توانا باشند در صورتی که امکانات لازم را در اختیار نداشته باشند نمی‌توانند از شایستگیهای خود به نحو احسن استفاده کنند؛ لذا فراهم کردن امکانات برای این معلمان باعث بروز شایستگیهای بالقوه آنها می‌شود.»

براساس یافته‌های پژوهش، دانشجو - معلمی می‌تواند شایسته باشد که خصوصیات شخصیتی خاصی همچون با سواد، با تجربه و متعهد و برتر بودن را دارا باشد. این یافته همخوان با یافته‌های مطالعه مظفری و همکاران (۱۳۸۱) است که در مطالعه‌ای ویژگیهای شخصیتی و رفتاری را در تعیین شایستگیها مؤثر می‌دانستند. همچنین یافته‌های مطالعات بدلی و امیرخانی (۱۳۹۲) و پترو و همکاران (۲۰۱۴) این یافته را تأیید می‌کند. کسانی که بالاترین نردبان ترقی می‌رسند که دارای شخصیت و ویژگیهای رفتاری قابل قبول باشند. واقعیت این است که دانشجو - معلم دارای وظایف متنوعی است و انجام دادن موفقیت‌آمیز آنها نیازمند ویژگیهایی است که می‌بایست در سطح بالایی در آنها وجود داشته باشد. دانشجو - معلمان که باسوادتر، با تجربه‌تر و متعهدترند، در شرایط مساوی کار خود را نسبت به افرادی که دارای این ویژگیها نیستند بهتر انجام می‌دهند و شایستگی شغلی این افراد بیشتر است.

فراهم کردن تسهیلات یکی دیگر از مفاهیم عوامل زمینه‌ای مؤثر بر شایستگی دانشجو - معلمان

دانشگاه فرهنگیان است. اجزای تشکیل دهنده این مفهوم شامل منابع مالی و بودجه ویژه، تسهیلات با کیفیت مطلوب، تسهیلات با کمیت بالا، توزیع مناسب منابع مالی و اختصاص بودجه کافی است. حرفه‌ای که نتواند تسهیلات زندگی را فراهم آورد، پایگاه اجتماعی پست‌تری دارد و برای صاحبان آن مشاغل، ناراحتیهای روانی ایجاد می‌کند. با توجه به اهمیت تعلیم و تربیت در جامعه و پایگاه اجتماعی معلمان، تا به حال آموزش و پرورش در جایگاه واقعی خود قرار نگرفته است و بسیاری از معلمان با مشکلات معیشتی روبه‌رو هستند. یکی از دلایل این معضل، آن است که نقش مهم و زیربنایی آن در بهره‌وری رشد اقتصادی و پیشرفت‌های اجتماعی مبهم مانده است. شاید به‌همین دلیل است که مشارکت‌کنندگان در پژوهش فراهم کردن تسهیلات را زمینه‌ساز پیدایش شایستگی دانشجوی - معلم می‌دانند زیرا دانشجوی - معلمی که تسهیلات کافی دریافت می‌کند با فراخ‌بال و خیالی آسوده و وظایف شغلی خود را انجام می‌دهد.

محیط، مقوله زمینه‌ای بعدی است که بر شایستگی دانشجوی - معلمان دانشگاه فرهنگیان تأثیرگذار است. درباره مقوله‌های این مفهوم مشارکت‌کنندگان در پژوهش به فضاهای مناسب و با نشاط ورزشی، فضاهای ورزشی استاندارد، محیط مناسب خوابگاه و سالنهای ورزشی تخصصی اشاره کرده‌اند. این موارد در بحث تربیت‌بدنی از بدیهی‌ترین امکانات محیطی است که دانشجوی معلمان باید در اختیار داشته باشند تا بتوانند هم شایستگیهای خود را تقویت کنند و هم در بحث آموزش موفق عمل کنند.

در نهایت اینکه حمایت مسئولان در تبیین شایستگیهای دانشجوی - معلمان تربیت‌بدنی دانشگاه فرهنگیان مؤثر است. این یافته همخوان با یافته‌های مطالعه درویش و همکاران (۱۳۹۳) است. این مفهوم از ترکیب مقوله‌های نگرش مناسب مدیریت پردیس به رشته، مدیران با رویکردی باز و ورزشی، مدیریت مناسب، توجه مسئولان دانشگاه و دیدگاه مثبت مدیران به تربیت‌بدنی تشکیل شده است. حمایت مسئولان ضمن ارضای نیازهای روانشناختی دانشجوی - معلمان، سبب دلگرمی بیشتر آنها می‌شود. علاوه بر این دید مثبت مسئولان و مدیران و توجه ویژه آنها سبب تقویت مقوله‌های دیگر همچون فناوری اطلاعات، فراهم کردن امکانات، فراهم کردن تسهیلات و محیط مناسب برای آموزش دانشجوی - معلمان و تقویت شایستگیهای آنها می‌شود.

بر اساس یافته‌های پژوهش، برای افزایش شایستگی دانشجوی - معلمان در دانشگاه فرهنگیان باید عوامل زمینه‌ای مؤثر بر این شایستگیها تقویت شود. براین اساس پیشنهاد می‌شود بودجه ای ویژه از طرف دولت با الزام کمیته ملی المپیک، فدراسیونها و باشگاههای ورزشی مبنی بر اختصاص دادن درصدی از درآمدهای خود به دانشگاه فرهنگیان به دلیل تلاش این دانشگاه و آموزش و پرورش برای کشف و پرورش استعدادهای ورزشی مورد نیاز رشته‌های متفاوت ورزشی و در اختیار قرار دادن این پتانسیل‌ها در سازمان‌های ورزشی مذکور اختصاص یابد. همچنین با ایجاد شرایط برگزاری طرحها و جشنواره‌های متعدد ورزشی در آموزش و پرورش و مشارکت دادن دانشجوی - معلمان تربیت‌بدنی در این گونه جشنواره‌ها به عنوان ورزشکار، مربی، داور یا مدیریت بخشهایی از اجرای این طرحها، زمینه‌های

رشد و ترقی و شکوفایی استعداد‌های آنها فراهم شود. برگزاری جشنواره «ورزش و معلم» در هفته معلم می‌تواند ایده و پیشنهاد خوب و قابل اجرا در این حوزه باشد. با اجرای این گونه طرح‌های ورزشی می‌توان فضاهای مناسب، با نشاط و استاندارد ورزشی را ایجاد کرد. دانشگاه فرهنگیان می‌تواند با ایجاد تفاهم‌نامه‌هایی با وزارت ورزش و جوانان، کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی کشور شرایط حضور دانشجو - معلم تربیت‌بدنی را در حوزه‌های مدیریت ورزشی، بازاریابی، مربیگری، داوری و ... را فراهم کند. این امر در رشد شایستگی آنها بسیار تأثیرگذار خواهد بود. با تأکید بر سرفصل‌های درسی اختصاصی و پیشگیری از ارائه دروس غیر ضروری و همچنین کاهش یک سال از سنوات تحصیلی و اختصاص دادن آن به کارورزی عملی در مدرسه می‌توان سطح شایستگی دانشجو - معلم را ارتقا بخشید. همچنین ساخت سالن‌های ورزشی تخصصی در پردیس‌هایی که دانشجوی تربیت‌بدنی دارند در پیشرفت آنان بسیار مؤثر خواهد بود. دانشگاه فرهنگیان می‌تواند با ارائه تسهیلات و تشویق‌های برانگیزاننده، دانشجو - معلم را به شرکت در جشنواره‌ها و المپیادهای علمی برای افزایش کارایی خود ترغیب نماید. به همین منظور پیشنهاد می‌شود همایش‌های بین‌المللی و ملی علوم ورزشی با تأکید بر ورزش دانش‌آموزی برگزار شود. کیفیت‌بخشی به فعالیت‌ها و مسابقات ورزشی دانش‌آموزی با ایجاد طرح‌های متنوع به ویژه «طرح مدرسه و کانون قهرمان» که از سال ۱۳۹۴ اجرایی شده است، پیشنهاد می‌شود در کانون‌های قهرمان از پتانسیل دانشجو - معلم تربیت‌بدنی به‌ویژه در تابستان هر سال تحصیلی، به‌منظور افزایش شایستگی این دانشجویان استفاده شود. غنی‌سازی کتابخانه‌های مراکز آموزشی از طریق تهیه کتاب‌های تخصصی رشته تربیت‌بدنی با گرایش‌های متفاوت نیز می‌تواند راهکاری مناسب برای افزایش بار علمی دانشجو - معلم تربیت‌بدنی باشد. همچنین اختصاص دادن دوره‌ها یا کلاس‌های آموزشی رشته‌های گوناگون ورزشی به صورت رایگان برای دانشجویان شایستگی‌های دانشجو - معلم تربیت‌بدنی را افزایش می‌دهد. خریداری وسایل و فراهم کردن فناوری روز برای آموزش در حیطه تربیت‌بدنی و نیز برگزاری کارگاه‌های آموزشی کاربردی در زمینه ورزش برای دانشجو - معلم می‌تواند آنان را با فناوری اطلاعات روزآمد رشته تربیت‌بدنی آشنا سازد.

محدودیت‌های حاصل از این پژوهش این بود که تحقیق در دانشگاه فرهنگیان انجام گرفته و هدف آن بررسی دانشجو - معلم رشته تربیت‌بدنی بوده است و اطلاعات جمعیت‌شناختی آن صرفاً برای توصیف نمونه‌های پژوهش به کار رفته است، به‌عبارتی اطلاعات جمعیت‌شناختی معلم در این پژوهش به‌صورت محرمانه باقی خواهد ماند و صرفاً برای توصیف آماری داده‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. پژوهشگران می‌توانند در پژوهش‌های آتی روی عوامل اجتماعی - اقتصادی، فرهنگی - سیاسی مؤثر بر شایستگی دانشجو - معلم تربیت‌بدنی و همچنین مقایسه متغیر جنسیت دانشجو - معلم تربیت‌بدنی و اثر آن بر شایستگی آنها مطالعه کنند.

- اشلقی فراهانی، منصوره؛ رفیعی، فروغ و امامزاده قاسمی، حرمت سادات. (۱۳۹۲). عوامل مؤثر در کسب شایستگی معلمی مدرسان پرستاری: یک مطالعه کیفی. *آموزش در علوم پزشکی*، ۱۳ (۹)، ۷۶۶-۷۷۹.
- بخشی‌زاده، احسان. (۱۳۹۶). *شاخصهای انتخابی دانشکده تربیت‌بدنی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.
- بدلی، زهرا و امیرخانی، امیرحسین. (۱۳۹۲). تعیین شایستگیهای کلیدی ارزیابان کانون ارزیابی. *فصلنامه مطالعات رفتار سازمانی*، ۱ (۴)، ۶۱-۸۱.
- دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش. (۱۳۹۰). *سند تحول بنیادین آموزش و پرورش*، (سند مشهد مقدس). تهران: وزارت آموزش و پرورش با همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی.
- درویش، حسن؛ موعلی، علیرضا؛ موسوی، محمد و پناهی، بلال. (۱۳۹۳). تبیین شایستگیهای منابع انسانی در شرکت ملی پتروشیمی ایران. *پژوهش نامه مدیریت تحول*، ۶ (۱۱)، ۹۲-۱۱۱.
- راوش چلمرادی، حمید. (۱۳۹۵). *تأثیر دوره‌های پژوهشی بر شایستگیهای علمی و حرفه‌ای معلمان ابتدایی*. دومین همایش ملی تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان.
- رحمانی، حسین؛ شاه حسینی، محمدعلی و پورعزت، علی اصغر. (۱۳۹۲). شناسایی شایستگیهای مطلوب دانشجویان مقطع کارشناسی رشته مدیریت با تمرکز بر رویکرد اسلامی- ایرانی (مطالعه موردی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران). *فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، ۳ (۳)، ۳۹۵-۴۱۲.
- رضایی، سعید و عیوضی فاطمه. (۱۳۹۴). *هنر آینده پژوهی کارآفرینان فاوا*. انتشارات شکیب.
- زمانیان، علیرضا؛ چاوشان، محمد و معتمدی، محمد. (۱۳۹۵). ارزیابی محتوای دوره‌های آموزشی برگزار شده در مراکز ثابت آموزش فنی و حرفه‌ای خراسان جنوبی در سال ۹۴. *شبک*، ۲ (۱۲)، ۱۵-۳۶.
- حیدری، مجتبی و رشیدیان، زهره. (۱۳۹۵). *بررسی جایگاه دانشگاه فرهنگیان در اسناد بالادستی (بررسی مقایسه‌ای اساسنامه دانشگاه فرهنگیان با مبانی نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)*. دومین همایش ملی تربیت معلم، اصفهان، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان.
- خروشی، پوران؛ نصرافهانی، احمدرضا؛ میرشاه جعفری، سید ابراهیم و موسی‌پور، نعمت‌اله. (۱۳۹۶). مدل مفهومی شایستگیهای مورد انتظار از دانشجو - معلمان در برنامه درسی دانشگاه فرهنگیان بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران. *مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی*، ۷ (۱۸)، ۱۶۹-۱۹۹.
- صدری، عباس؛ زاهدی، انیسه و شفیعی، فاطمه صغری. (۱۳۹۶). *حلقه مفقود نظام تربیت معلم برای تحقق شایستگیهای حرفه‌ای دانشجو - معلمان: کارورزی و کارآموزی با رویکرد استاد- شاگردین نوین*. پژوهش در تربیت معلم، دانشگاه فرهنگیان، ۱ (۱)، ۷۵-۹۹.
- فخاری اشرفی، غلامعلی. (۱۳۹۱). *تأثیر مهارتهای اینترنتی بر مهارتهای حرفه‌ای معلمان دوره متوسطه استان مازندران*. *فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۳ (۲)، ۱۴۵-۱۶۰.
- محمدی، منیژه و میکائیلو، غلامحسین. (۱۳۹۵). *رسالت دانشگاه فرهنگیان در تربیت معلمان شایسته*. دومین همایش ملی تربیت معلم، اصفهان، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان.
- مظفری، سید امیراحمد؛ مشرف جوادی، بتول و نادریان، مسعود. (۱۳۸۱). *تعیین مهارتها و شایستگیهای مدیران سازمان تربیت‌بدنی از دیدگاه خود و ارائه یک الگوی مدیریتی در این زمینه*. *نشریه علوم حرکتی و ورزش*، ۱ (۱)، ۹۲-۱۰۴.

- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۹). نقدی و نظری بر نگاشت سوم سند «برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران». *مطالعات برنامه درسی*، ۵ (۱۸)، ۳۱-۸.
- هدایتی، اکبر؛ ملکی، حسن؛ صادقی، علیرضا و سعدی‌پور، اسماعیل. (۱۳۹۵). طراحی و اعتباریابی الگوی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی برای دوره کارشناسی ارشد رشته برنامه درسی. *پژوهشهای کیفی در برنامه درسی*، ۱ (۴)، ۲۱-۴۰.
- هنری، حبیب. (۱۳۹۷). طراحی مدل صلاحیتهای حرفه‌ای و ویژگیهای معلمان تربیت‌بدنی و معلمان ورزش. *مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش*، ۵ (۳)، ۶۸-۵۵.

- Anjos Silva, E. M. V. (1981). *Pedagogic competency of the Brazilian university professors*. Available at: <http://www.aare.edu.au/01pap/sil01089.htm>
- Creswell, J. W., Plano Clark, V., Gutmann, M., & Hanson, W. (2003). Advanced mixed methods research designs. In A. Tashakkori, & C. Teddle (Eds.), *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (pp. 209-240). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1989). *Fourth generation evaluation*. Newbury Park, CA: Sage Publications, Inc.
- Kiffer, S., & Tchiboza, G. (2013). Developing the teaching competences of novice faculty members: A review of international literature. *Policy Futures in Education*, 11(3), 277-289.
- Lacy, A. C., & Williams, S. M. (2018). *Measurement and evaluation in physical education and exercise science*. Routledge.
- Măță, L. (2011). Experimental research regarding the development of methodological competences in beginning teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 29, 1895-1904.
- Napper-Owen, G. E., Marston, R., Volkinburg, P. V., Afeman, H., & Brewer, J. (2008). What constitutes a highly qualified physical education teacher?. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 79(8), 26-51.
- Petrova, E., Jansone, D., & Silkāne, V. (2014). The development and assessment of competencies in Vidzeme University of Applied Sciences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 140, 241-245.
- Rauch, F., & Steiner, R. (2013). Competences for education for sustainable development in teacher education. *CEPS Journal*, 3(1), S. 9-24.
- Schmidt, M. (2010). *Development and validation of a competency model for pre-service teachers*. Second Meeting of the EARLI SIG18 Educational Effectiveness: Models, Methods and Applications 25-27 August 2010, Leuven, Belgium.
- Strauss, A., & Corbin, J. (1994). Grounded theory methodology. In N. K. Denzin, & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research* (Chapter 17, pp. 273-285). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Sugumar, V. R. (2009). *Competency mapping of teachers in tertiary education*. (Master's thesis). Anna University, Chennai.
- Winnick, J., & Porretta, D. L. (2018). *Adapted physical education and sport* (6th ed.). Human Kinetics.
- Zhang, Y. (2006). Researches on the competency of the teachers in the higher vocational colleges. *China Market*, 9, 66-68.